

РОЗЛУЧЕННЯ ТА ПОВТОРНІ ШЛЮБИ.

1. Розлучення. Фактори розлучення. Фази і стадії розлучення.
2. Мотиви і причини розлучення. Фактори ризику розлучення.
3. Основні причини розлучень у молодих сім'ях.
4. Види повторних шлюбів.

Питання для самоконтролю:

1. Опишіть походження терміну "розлучення".
2. Дайте визначення факторам розлучення.
3. Вкажіть, чим різняться мотиви розлучення у чоловіків та жінок.
4. Назвіть основні фази та стадії розлучення.
5. Опишіть фактори ризику розлучень.
6. Визначте основні види повторних шлюбів.
7. Дайте визначення об'єкту та предмету психології.
8. Опишіть основні проблеми повторних шлюбів.
9. Назвіть можливі мотиви до вступу в повторний шлюб.

Література:

1. Андреева Т.В. Семейная психология: Учеб. пособие. СПб.: Речь, 2004. 244 с.
2. Дружинин В.Н. Психология семьи. СПб.: Питер, 2006. 176 с.
3. Скиннер Р. Семья и как в ней уцелеть. М., 1995.
4. Тулина Н.В. Семья и общество: от конфликта к гармонии. М.: Изд-во Моск. Ун-та, 1994. 80 с.
5. Шнейдер Л.Б. Психология семейных отношений. Курс лекций. М.: ЭКСМО-Пресс, 2000. 512 с.

1. Розлучення. Фактори розлучення. Фази та стадії розлучення.

Розлучення — розірвання шлюбу або припинення шлюбу за життя подружжя. Це далеко не найкращий, а, мабуть, найгірший варіант вирішення сімейної кризи. Він тоді має сенс, коли обоє розлучених можуть відразу ж створити нові сім'ї. Можливостей таких, на жаль, небагато. Іноді заважають психологічні труднощі, іноді — демографічні. Як свідчить неупереджена статистика, протягом 10 років в повторний шлюб вступає лише 68% чоловіків і 27% жінок. Фактори розлучень (за Ароне, (соціальні)):

1. економічні (якщо в країні добре — зростають розлучення)
2. політичні (при консерватизмі кількість розлучень падає)
3. культурні (обумовлені культурно).

В самому розлученні виділяють 3 фази:

1. Обдумування і ухвалення рішення. Попередня стадія (тривожність, знижується емоційний фон, з'являється недовіра). Починається ця стадія зі зниження суб'єктивної задоволеності шлюбом. Закінчується прийняттям рішення про розлучення.

2. Планування ліквідації сімейної системи.

Починається ця стадія з моменту ухвалення рішення про розлучення, закінчується самим фактом розлучення.

На цій стадії відбувається перерозподіл ролей, та можуть відбуватися такі види розлучень:

- а) емоційне розлучення (спостерігається психологічне відчуження)
- б) фізичне розлучення (відбувається територіальна сепарація)
- в) економічне розлучення (відбувається розділ майна)
- г) соціальне розлучення (відбувається реорганізація з соціумом)

д) батьківське розлучення (відбувається реорганізація відносин з дітьми)

е) релігійне розлучення (відбувається в церкві).

3. Фаза сепарації. Фактичне припинення існування сім'ї, вона так само збігається з юридичним оформленням розлучення. Найскладнішим на цій стадії заведено вважати сім'ї з дітьми (оскільки при прийнятті рішення потрібно психологічний висновок про те де і з ким будуть діти після розлучення.)

4. Період після розлучення . Пов'язаний він з перебудовою подружжя і стабілізацією їх особистого життя. Він відбувається таким чином: а) стадія триває до 1 року (після розлучна) б) стадія перебудови - 2-3 роки після розлучення в) стадія стабілізації - після 2-3-х років.

2. Мотиви та причини розлучення. Фактори ризику розлучення.

Мотив — обґрунтування причини про розлучення. Класифікація мотивів розлучення за С.В. Чуйко (він виділяє мотиви в залежності від статистики):

1. Пияцтво одного з подружжя
2. Відмінність характерів.
3. Зрада або підозра на неї.
4. Втрата відчуття любови.
5. Хвороба одного з подружжя.
6. Відсутність дітей або небажання їх мати та інші.

Класифікація мотивів розлучення за Н.Г. Юркевич:

1. Несумісності характерів.
2. Порушення подружньої вірності.
3. Погані відносини з батьками

4. Пияцтво

5. Вступ в шлюб без кохання (так звані легковажні шлюби.)

Причини розлучень у чоловіків і жінок майже не збігаються. Жінки називають такі найбільш важливі причини розлучення, як пияцтво, умови проживання та матеріальні блага, відмінність характерів. Чоловіки ж як такі причини називають зраду, відмінність характерів, невдоволення психологічними якостями дружини. Найчастіше розлучення відбуваються у віці від 30 до 40 років подружжя.

Фактори ризику розлучення. Особистісні фактори ризику.

- 1) Досвід людини (зокрема, батьківська сім'я)
- 2) Вік і соціальний статус (чим більша різниця, тим більше ризиків.)
3. Особистісні особливості (холодність одного з подружжя, ревнивість).

Історія створення сім'ї.

- 1) Термін знайомства (ризиків можливі, якщо термін дошлюбного знайомства дуже короткий або дуже тривалий)

2) Обставини знайомства

3) Дошлюбна вагітність

Умови функціонування сім'ї:

- 1) Побутові умови
- 2) Ефективність статевого партнера
- 3) Депривація потреб членів сім'ї
- 4) Девіантна поведінка
- 5) Висока конфліктність

3. Основні причини розлучень у молодих сім'ях.

Усі подружні союзи проходять стадію розбіжностей. Наявність конструктивно вирішених конфліктів є важливим компонентом такої

структури сім'ї, як подружньої пари. Подружжя, особливо молоде, зазвичай драматизує будь-яку спірну ситуацію і вважає, що єдиний шлях виходу з такої ситуації — розлучення. Конфліктними подружніми парами називають такі, у яких між подружжям існують постійні сварки, де їхні інтереси, потреби, наміри й бажання приходять у зіткнення, породжуючи особливо сильні і тривалі емоційні стани. Залежно від частоти, глибини й гостроти конфліктів виділяють кризові, конфліктні, проблемні й невротичні родини. Кризова сім'я. Протистояння інтересів і потреб подружжя мають гострий характер і зачіплює важливі сфери життєдіяльності родини. Подружжя займає непримиренні й навіть ворожі позиції по відношенню один до одного, не погоджуючись ні на які поступки. До кризових шлюбних союзів можна віднести всі ті, котрі чи розпадаються, чи знаходяться на грані розпаду.

Конфліктна сім'я. Між подружжям існують постійні сфери, де їхні інтереси зіштовхуються, породжуючи сильні і тривалі негативні емоційні стани. Однак шлюб може зберігатися завдяки іншим факторам, а також компромісним рішенням конфліктів. Проблема сім'я. Для неї характерно тривале існування труднощів, здатних завдати відчутного удару стабільності шлюбу. Наприклад, відсутність житла, тривала хвороба одного з подружжя, відсутність засобів на утримання родини, осуд на тривалий термін за злочин і ряд інших проблем. У таких родинах ймовірно загострення взаємин, поява психічних розладів в одного чи обох партнерів.

Невротична сім'я. Тут основну роль грають не спадкові порушення в психіці подружжя, а нагромадження впливу психологічних труднощів, з якими зустрічається родина на своєму життєвому шляху. У партнерів відзначається підвищена тривожність, розлад сну, емоції з будь-якого приводу, підвищена агресивність і т.д. Причин сімейних конфліктів дуже багато: різні погляди на сімейне життя; нереалізовані очікування й незадоволені потреби, пов'язані із сімейним життям; пияцтво одного з подружжя; подружня невірність; грубість, зневажливе ставлення один до одного; небажання чоловіка допомагати дружині в домашніх справах; побутова невлаштованість, матеріальні труднощі; неповажне ставлення чоловіка до родичів дружини й навпаки; відмінності в духовних інтересах і потребах і т.п.

В.А. Сисенко розглядав причини більш детально й конкретно: незадоволеність сексуальних потреб одного або обох подружжя; незадоволеність потреби в цінності і значущості свого «Я» (порушення почуття власної гідності з боку іншого партнера, його зневажливе, неповажне ставлення, образи, образи, постійна критика); незадоволеність потреби одного або обох партнерів у позитивних емоціях (відсутність ласки, ніжності, турботи, уваги й розуміння, психологічне відчуження подружжя один від одного, емоційна холодність); пристрасть одного з подружжя до спиртних напоїв, азартних ігор і тому подібних речей, що призводить до великих витрат грошових коштів; фінансові розбіжності подружжя (питання взаємного бюджету, утримання сім'ї, вкладу кожного з партнерів у її матеріальне забезпечення); незадоволеність потреби у взаємодопомозі, взаємній підтримки, потреби в кооперації і співробітництві, незадоволеність веденням домашнього господарства.

Подружжю треба навчитися взаємодіяти з батьками й родичами, а важливіше — навчитися поважати один одного. Сімейна злагода будується поступово на взаєморозумінні і власному самовдосконаленні. Якщо кого-небудь із подружжя не влаштовують звички, потреби й установки іншого, треба, щоб і інший це усвідомив і зрозумів, що необхідна зміна. виправити становище можна в тому випадку, якщо цього хочуть обоє.

4. Види повторних шлюбів

Між першим і другим шлюбом різниця в середньому 5,5 років. Не скоро настає рівновага після першої сімейної катастрофи, чимало потрібно часу для відновлення душевних сил, осмислення всього, що сталося, пошуку нового супутника життя. Деякі зовсім не можуть подолати страх повторної помилки і звикають до самотності. Випадки стабільності шлюбних відносин в новому союзі найчастіше пояснюються тим, що з досвіду першого, хоча і невдалого шлюбу, люди отримують уроки, позбавляються від недоліків, які заважали в колишньому сімейного життя, стають більш уникливими і терплячими відносно до один одного. Але все це вимагає величезної психічної напруги, постійної роботи над собою.

Однією з особливостей повторного шлюбу є також те, що партнери постійно порівнюють своє нове життя з минулим подружжям і знаходять, що раніше вони були щасливі більшою мірою, ніж зараз (особливо це характерно для овдовілої особи). Це може викликати труднощі психологічної адаптації подружжя в новому шлюбі. Тому використання навіть позитивного сімейного досвіду повинно бути дуже делікатним. Перш за все, треба дати менш досвідченій особі можливість проявити свої здібності, виразити свої запити, бажання. Слід допомогти їй набутися впевненості в собі як в чоловікові або в жінці.

Класифікація видів повторних шлюбів:

- за характером припинення минулого шлюбу: а) якщо один з подружжя пережив розлучення; б) якщо один з подружжя пережив смерть партнера;
- за наявністю досвіду шлюбних відносин а) був досвід подружніх відносин у одного з подружжя; б) був досвід у обох;
- за наявністю дітей від попереднього шлюбу: а) не було дітей; б) хтось один мав дітей; в) обидва мають дітей;
- за різницею у віці партнерів а) різниця маленька; б) різниця велика.

Проблеми, які виникають при повторних шлюбах:

- 1) жінка з дітьми створює коаліцію (або ж входження вітчима в сім'ю);
- 2) чоловік, не завоювавши авторитету у дітей, брати участь в їх вихованні;
- 3) чинні норми і правила в сім'ї і їх дотримання;
- 4) проектування очікувань (переноситься з минулого досвіду подружжя);
- 5) вікові шлюби (через тривалий час подружжя сходиться назад).

Можливі мотиви повторного шлюбу. Їх можна звести до трьох великих груп:

- 1) задоволення почуття любові, великої прихильності;
- 2) досягнення більшого душевного комфорту;
- 3) поліпшення матеріальної сторони життя, побутових умов.